EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2019.8.30.
COM(2019) 405 final

2019/0184 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Unió és a Belarusz Köztársaság közötti, a vízumok kiadásának megkönnyítéséről szóló megállapodásnak az Európai Unió nevében történő aláírásáról

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

A keleti partnerség 2009 májusában tartott csúcstalálkozója keretében az EU megerősítette, hogy politikájával támogatja a vízumrendszernek biztonságos környezetben való teljes liberalizációját, illetve a mobilitás előmozdítását azzal, hogy vízumkönnyítési és visszafogadási megállapodásokat köt a keleti partnerség országaival. 2005 decemberében a COREPER kertében megegyezés született a tagállamok között a vízumkönnyítéssel kapcsolatos uniós politika fejlesztésére irányuló közös megközelítésről, amely alapján érvényben lévő visszafogadási megállapodás nélkül nem kerülhet sor vízumkönnyítési megállapodás megkötésére.

Erre alapozva a Bizottság 2010. november 12-én ajánlást terjesztett a Tanács elé azzal a céllal, hogy irányelveket kapjon a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok kiadásának megkönnyítéséről és a jogellenesen tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló megállapodásokkal kapcsolatban a Belarusz Köztársasággal folytatandó tárgyalásokra.

A Tanácstól 2011. február 28-án kapott felhatalmazást[1] követően 2014. június 12-én Brüsszelben hivatalosan megkezdődtek a tárgyalások a Belarusz Köztársasággal.

Öt további tárgyalási fordulóra került sor, 2014. november 24-én Minszkben, 2015. március 12-én Brüsszelben, 2017. június 20-án Minszkben, 2018. október 11-én és 2019. március 26-án Brüsszelben. A főtárgyalók a megállapodás szövegét 2019. június 17-én parafálták e-mail-váltás keretében.

Időközben Belarusz, az Európai Unió és hét résztvevő tagállam (Bulgária, Románia, Litvánia, Lengyelország, Magyarország, Finnország és Lettország) mobilitási partnerségről szóló együttes nyilatkozatot írt alá 2016. október 13-án.

2017. február 12-től az Európai Unió polgárai mentesülnek a Belarusz Köztársaság területére való belépésre és a legfeljebb 5 napos tartózkodásra vonatkozó vízumkövetelmény alól, feltéve, hogy a határátlépés a Minszk Nemzetközi Repülőtéren történik. 2018. július 24-én ezt a vízummentes tartózkodási időt 30 napra meghosszabbították azonos feltételekkel. A 30 napot meghaladó és (bármely 180 napos időszakban) 90 napot meg nem haladó tartózkodás a megállapodás kölcsönösen alkalmazandó.

A tagállamokat rendszeresen tájékoztatták, és az érintett tanácsi munkacsoportokon belül a tárgyalások valamennyi szakaszában konzultáltak velük. A megállapodás szövegének végleges tervezetét megküldték a vízum-munkacsoportnak, és egyszerűsített írásbeli eljárás keretében 2019. április 5-én jóváhagyták.

2019. április 17-én az Európai Parlamentet tájékoztatták a vízumkönnyítési és visszafogadási megállapodásokról szóló tárgyalások lezárásáról, a Migrációügyi és Uniós Belügyi Főigazgatóság főigazgatója által az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság elnökének küldött levél útján. Mindkét megállapodás szövegének tervezetét csatolták.

A megállapodás megkötéséről szóló határozatjavaslat meghatározza a megállapodás gyakorlati alkalmazásához szükséges belső szabályokat. Különösen azt pontosítja**,** hogy a megállapodás 12. cikkével felállított vízumkönnyítési vegyes bizottságban az Uniót a tagállamok szakértői által segített Bizottság képviseli.

[1] 2015. március 2-án a Tanács módosította a tárgyalási irányelveket abból a célból, hogy lehetővé tegye a diplomata útlevéllel rendelkezők vízummentességének felfüggesztését a szokásos felfüggesztési rendelkezésekben meghatározottaktól eltérő okokból, így például emberi jogi és demokráciával kapcsolatos megfontolásokból vagy a vízummentességgel való visszaélés okán.

A mellékelt javaslat a megállapodás megkötésének jogi eszköze. A Tanács minősített többséggel hoz határozatot.

2. A MEGÁLLAPODÁS CÉLJA ÉS TARTALMA

Az Európai Unió és a Belarusz Köztársaság közötti, a vízumok kiadásának megkönnyítéséről szóló megállapodás (a továbbiakban: a megállapodás) célja, hogy kölcsönösen megkönnyítse az Unió polgárai és a Belarusz Köztársaság állampolgárai számára történő vízumkiadást, bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tervezett tartózkodás céljából.

A Bizottság úgy véli, hogy a Tanács tárgyalási irányelveiben rögzített célkitűzések megvalósultak, és a megállapodás tervezete elfogadható az Unió számára.

A megállapodás végleges tartalma a következőképpen foglalható össze:

– Főszabály szerint minden vízumkérelmező esetében 10 naptári napon belül döntést kell hozni a vízum kiadásáról vagy elutasításáról. Ezen időtartam legfeljebb 30 naptári napra meghosszabbítható, amennyiben további vizsgálatra van szükség. Sürgős esetekben a döntés meghozatalának időtartama két vagy kevesebb munkanapra csökkenthető. Főszabály szerint a kérelmezők a vízumkérelem benyújtásához a kérelem időpontjától számított két héten belül kaphatnak időpontot, sürgős esetekben a kérelem azonnal vagy időpont nélkül benyújtható.

– az Európai Unió polgárai és a Belarusz Köztársaság állampolgárai által benyújtott vízumkérelmek feldolgozásnak díja 35 EUR. E díjat alkalmazzák minden vízumkérelmezőre. Ezenkívül a személyek következő kategóriái teljesen mentesülnek a vízumdíj alól: 12 év alatti gyermekek, fogyatékossággal élő személyek, közeli hozzátartozók, kormányzati tevékenységekben részt vevő hivatalos küldöttségek tagjai, tanulók, diákok, posztgraduális hallgatók, civil társadalmi szervezetek képviselői, humanitárius okokból utazók, tudományos, kulturális és művészeti programok, valamint sportesemények résztvevői;

– amennyiben a felek úgy döntenek, hogy külső szolgáltatóval működnek együtt, többek között a vízumkérelmek összegyűjtése céljából, a külső szolgáltatónak fizetendő díj legfeljebb 30 EUR. Lehetőség szerint fenn kell tartani a lehetőséget a felek polgárainak, hogy kérelmüket közvetlenül a konzulátusokon nyújthassák be, amennyiben elegendő számú alkalmazottat foglalkoztatnak a munka elvégzésére és a megállapodásban foglalt kötelezettségek teljesítésére.

– Az utazás céljára vonatkozóan benyújtandó dokumentumokat a kérelmezők következő kategóriái esetében egyszerűsítették: közeli hozzátartozók, üzletemberek, hivatalos küldöttségek tagjai, tanulók, diákok, posztgraduális hallgatók, tudományos, kulturális és sportesemények résztvevői, újságírók, katonai és polgári temetőket látogató személyek (és hozzátartozók), a civil társadalom képviselői, nemzetközi kiállításokon, konferenciákon, szimpóziumokon, szemináriumokon vagy hasonló rendezvényeken részt vevő szabad foglalkozásúak, nemzetközi teher- és utasszállító járművek vezetői, testvérvárosok által szervezett hivatalos csereprogramok résztvevői, orvosi indokokból utazó személyek, nemzetközi sportesemények résztvevő személyek, vonat-, hűtőkocsi- és mozdonyszemélyzet tagjai, valamint hivatalos uniós határon átnyúló együttműködési programok résztvevői. A személyek e kategóriái esetében kizárólag a megállapodásban felsorolt dokumentumokat kérhetik az utazás céljának igazolására. Főszabályként a tagállamok vagy a Belarusz Köztársaság jogszabályai által előírt semmilyen egyéb indokolásra, meghívásra vagy jóváhagyásra nincs szükség.

– Emellett a többszöri beutazásra jogosító vízumok kiadására egyszerűsített kritériumok vonatkoznak a személyek alábbi kategóriái esetében:

(a) a nemzeti és regionális kormányok, parlamentek és bíróságok tagjai, hivatalos küldöttségek állandó tagjai, valamint házastársak és gyermekek, akik Belarusz területén jogszerűen tartózkodó európai uniós polgárokat, vagy a Belarusz Köztársaságnak a tagállamok területén jogszerűen tartózkodó állampolgárait, illetve az állampolgárságuk szerinti tagállamban tartózkodó uniós polgárokat, vagy a Belarusz Köztársaság Belarusz területén tartózkodó állampolgárait látogatják meg: öt évig érvényes többszöri belépésre jogosító vízumok (vagy rövidebb érvényességűek, amennyiben rendszeres utazás szándéka nyilvánvalóan rövidebb időre korlátozódik, például, amikor a megbízatásuk vagy a jogszerű tartózkodásra vonatkozó engedély érvényességi időtartama rövidebb);

(b) tudományos, kulturális programok, hivatalos csereprogramok vagy határon átnyúló együttműködési programok, nemzetközi sportesemények résztvevői, újságírók, diákok, hivatalos küldöttségek tagjai, civil társadalmi szervezetek képviselői, nemzetközi kiállításokon, konferenciákon, szimpóziumokon, szemináriumokon vagy hasonló rendezvényeken részt vevő szabad foglalkozásúak, nemzetközi teherszállító járművek vezetői, vonatszemélyzet tagjai és orvosi indokokból utazó személyek: 1 évig érvényes, többszöri belépésre jogosító vízum;

(c) a b) pontban említett, azonos kategóriák: legalább 2 és legfeljebb 5 évig érvényes vízumok kiadása (feltéve, hogy az előző két évben az érintett személyek jogszerűen használták az 1 évig érvényes, többszöri beutazásra jogosító vízumokat, hacsak a gyakori utazás igénye vagy szándéka nyilvánvalóan rövidebb időre korlátozódik),

– Az Európai Unió érvényes diplomata-útlevéllel rendelkező polgárai és a Belarusz Köztársaság érvényes, biometrikus diplomata-útlevéllel rendelkező állampolgárai, és az uniós *laissez-passer* okmánnyal rendelkező személyek mentesülnek a rövid távú tartózkodásra vonatkozó vízumkötelezettség alól. A belarusz diplomata-útlevelek kiállítását szolgáló rendszer biztonságának és integritásának és az ilyen útlevelek biztonsági elemeinek első értékelését a Bizottság 2015 áprilisában mutatta be, melynek eredménye az útlevélkiállítás rendszerét illetően kielégítő volt. Néhány tagállam azonban nem tartotta elégségesnek a belarusz diplomata-útlevelek biztonságának szintjét. A Belarusz Köztársaság ezt követően bejelentette, hogy 2020 elejétől megkezdi biometrikus útlevelek kiállítását, összhangban a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet legutóbbi iránymutatásaival és ajánlásaival, és elfogadta, hogy a vízummentesség csak biometrikus diplomata-útlevelekre lesz érvényes (a tárgyalási irányelvekben nem szereplő, további követelmény). 2019. március 26-án, a tárgyalások hatodik és utolsó fordulóján, a Belarusz Köztársaság aktualizált információval látta el a Bizottságot az ilyen útlevelek kiállításának rendszerére és technikai jellemzőire vonatkozóan, és vállalta, hogy legkésőbb 2019 októberéig rendelkezésre bocsátja az új biometrikus útlevél mintáját és a végleges technikai jellemzőket. E körülmények között a Bizottság, a tagállamokkal konzultálva, elvégzi a Belarusz Köztársaság útlevél-kiállítási rendszerének végleges értékeléséta megállapodás megkötése előtt.

– A záró rendelkezések lehetővé teszik a felek számára a megállapodás egészének vagy egy részének (például a biometrikus diplomata-útlevéllel rendelkezők vízummentességének) bármilyen okból történő felfüggesztését. Ez a rendelkezés olyan felfüggesztési okokra terjed ki, mint például a megállapodás olyan rendelkezésének megsértése vagy az azzal való visszaélés, mint a diplomata-útlevélre vonatkozó mentesség (10. cikk), emberi jogokkal és a demokráciával kapcsolatos megfontolások (a megállapodás preambulumában is szerepelnek), továbbá az együttműködés hiánya a visszafogadás területén és/vagy a visszafogadási megállapodás elégtelen végrehajtása.

– a záró rendelkezések meghatározzák továbbá, hogy a vízumkönnyítési megállapodás csak a visszafogadási megállapodás hatálybalépésének napján léphet hatályba.

– A megállapodás preambuluma kiemeli a két fél közötti együttműködésre irányadó alapelveket, valamint az idevágó nemzetközi eszközökből származó, a felekre nézve kötelező olyan kötelezettségeket és feladatokat, mint az emberi jogok és a demokratikus elvek tiszteletben tartását.

– Jegyzőkönyv foglalkozik a schengeni vívmányokat még nem teljes körűen alkalmazó tagállamok speciális helyzetével és azzal, hogy e tagállamok az 565/2014/EU határozattal összhangban a területükön való átutazás céljából egyoldalúan elismerhetik a Belarusz Köztársaság állampolgárai számára kiadott schengeni vízumokat és tartózkodási engedélyeket.

– A megállapodáshoz együttes nyilatkozatot csatoltak az úti okmányokkal kapcsolatos együttműködésről és az úti okmányok biztonságára vonatkozó információk rendszeres cseréjéről.

– A megállapodáshoz együttes nyilatkozatot csatoltak a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok kiadására vonatkozó eljárásokkal kapcsolatos információk harmonizálásáról és a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok kérelmezésekor benyújtandó dokumentumokról.

– Dánia, az Egyesült Királyság és Írország különleges helyzetét a preambulum, valamint a megállapodáshoz csatolt együttes nyilatkozatok említik. Izlandnak, Norvégiának, Svájcnak és Liechtensteinnek a schengeni vívmányok végrehajtására, alkalmazására és fejlesztésére irányuló szoros társulása megjelenik egy, a megállapodáshoz csatolt együttes nyilatkozatban[2].

– A megállapodáshoz együttes nyilatkozatot csatoltak a konzulátusok személyzettel való ellátottságáról abból a célból, hogy tükrözze azt a jelentőséget, amelyet a felek a konzulátusaik megfelelő létszámú személyzettel való ellátottságának tulajdonítanak, a megállapodás eredményes végrehajtásának biztosítása érdekében.

3. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

Ezt a javaslatot a Tanács elé terjesztik annak érdekében, hogy felhatalmazást adjon a megállapodás aláírására.

A javaslat jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 77. cikke (2) bekezdésének a) pontja, összefüggésben annak 218. cikke (5) bekezdésével.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

Tárgytalan.

• Arányosság

Ez a javaslat nem lépi túl a kitűzött cél – nevezetesen a belarusz állampolgárok és az uniós polgárok számára történő vízumkiadást megkönnyítő nemzetközi megállapodás aláírása – eléréséhez szükséges mértéket.

[2] Lehetséges, hogy az Egyesült Királyság helyzetéről szóló preambulumot és együttes nyilatkozatot felül kell vizsgálni az Egyesült Királyság kilépést követően.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincs költségnövelő hatása az EU költségvetésére.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A fent említett eredmények alapján a Bizottság javasolja a Tanácsnak, hogy határozzon a megállapodás Unió nevében történő aláírásáról, és hatalmazza fel a Tanács Főtitkárságát a megállapodás aláírásához szükséges meghatalmazás kiállítására.

2019/0184 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Unió és a Belarusz Köztársaság közötti, a vízumok kiadásának megkönnyítéséről szóló megállapodásnak az Európai Unió nevében történő aláírásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 77. cikke (2) bekezdésének a) pontjára, összefüggésben annak 218. cikke (5) bekezdésével,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

mivel:

(1) 2011. február 28-án a Tanács felhatalmazta a Bizottságot, hogy tárgyalásokat kezdjen a Belarusz Köztársasággal az Európai Unió és a Belarusz Köztársaság közötti, a vízumok kiadásának megkönnyítéséről szóló megállapodásról (a továbbiakban: a megállapodás), párhuzamosan a jogellenesen tartózkodó személyek visszafogadásáról szóló megállapodással. A tárgyalások 2019. június 17-én a megállapodás e-mail-váltással történt parafálásával sikeresen lezárultak.

(2) A keleti partnerség 2009. május 7-i csúcstalálkozóján elfogadott nyilatkozattal összefüggésben az Unió és a partnerországok kifejezték politikai támogatásukat a vízumrendszernek egy biztos és biztonságos környezetben való liberalizációja tekintetében, és ismét megerősítették arra irányuló szándékukat, hogy fokozatos lépéseket tegyenek annak érdekében, hogy kellő időben vízummentes rendszert hozzanak létre állampolgáraik számára.

(3) A megállapodás célja, hogy kölcsönösen megkönnyítse az Unió polgárai és a Belarusz állampolgárai számára történő vízumkiadást, bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tervezett tartózkodás céljából.

(4) Ez a határozat a schengeni vívmányok azon rendelkezéseinek továbbfejlesztését képezi, amelyek alkalmazásában az Egyesült Királyság a Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának a schengeni vívmányok egyes rendelkezéseinek alkalmazásában való részvételére vonatkozó kéréséről szóló, 2000. május 29-i 2000/365/EK tanácsi határozattal[1] összhangban nem vesz részt. Ennélfogva az Egyesült Királyság nem vesz részt ennek a határozatnak az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

(5) Ez a határozat a schengeni vívmányok azon rendelkezéseinek továbbfejlesztését képezi, amelyekben Írország az Írországnak a schengeni vívmányok egyes rendelkezései alkalmazásában való részvételére vonatkozó kéréséről szóló, 2002. február 28-i 2002/192/EK tanácsi határozattal[2] összhangban nem vesz részt.

[1] A Tanács 2000/365/EK határozata (2000. május 29.) Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának a schengeni vívmányok egyes rendelkezéseinek alkalmazásában való részvételére vonatkozó kéréséről (HL L 131., 2000.6.1., 43. o.).

[2] A Tanács 2002/192/EK határozata (2002. február 28.) Írországnak a schengeni vívmányok egyes rendelkezései alkalmazásában való részvételére vonatkozó kéréséről (HL L 64., 2002.3.7., 20. o.).

Ennélfogva Írország nem vesz részt a határozat elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

(6) Az Európai Unióról szóló szerződéshez és az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek a határozatnak az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

(7) Következésképpen a megállapodást – figyelemmel annak későbbi időpontban történő megkötésére – a Unió nevében alá kell írni, és a megállapodáshoz csatolt együttes nyilatkozatokat jóvá kell hagyni,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

Az Európai Unió és a Belarusz Köztársaság közötti, a vízumok kiadásának megkönnyítéséről szóló megállapodás[3] aláírását – annak megkötésére is figyelemmel – a Tanács az Európai Unió nevében jóváhagyja.

2. cikk

A Tanács az Unió nevében jóváhagyja a megállapodáshoz csatolt együttes nyilatkozatokat.

3. cikk

A Tanács Főtitkársága – a megállapodás megkötésére figyelemmel – teljes mértékben felhatalmazza a megállapodás tárgyalója által megjelölt személyt vagy személyeket a megállapodás aláírására.

4. cikk

Ez a határozat elfogadásának napján lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről,
az elnök

[3] A megállapodás szövege a megkötéséről szóló határozattal együtt kerül közzétételre.